

POLJA

ČASOPIS ZA KULTURU, UMETNOST I DRUŠTVENA PITANJA

NOVI SAD - GODINA XXVII - CENA 20 DIN.

Umjetnost kao vječna potreba

mirko zurovac

mart '81. broj 265

DVE PESME

ivan negrišorac

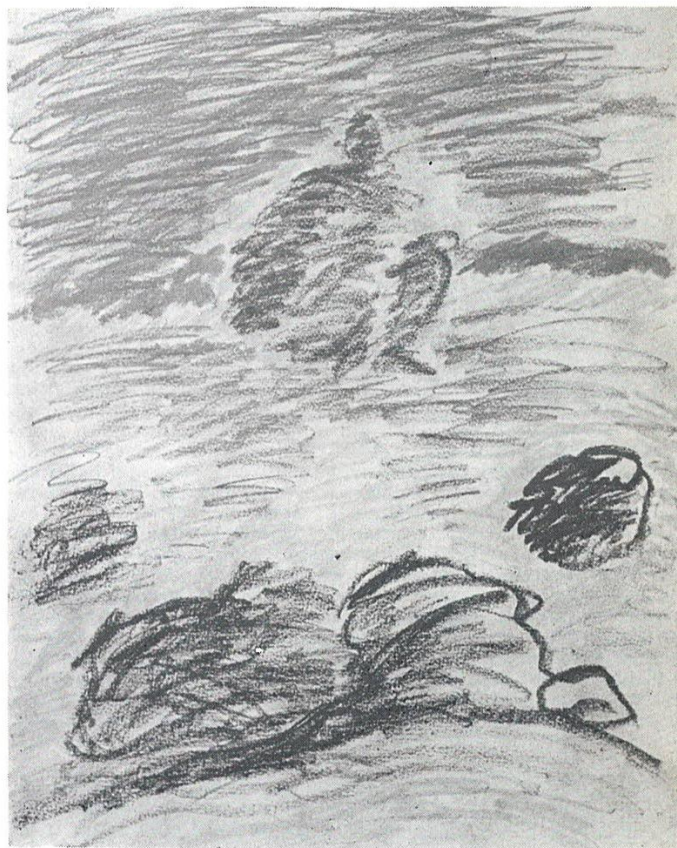
SRIČEM PESMU

na železničkoj stanici kraj nogu
prolaznika kao za radnim stolom uz srkute vrele kafe.
vozovi klopavaju. u ušne školjke se uvlače pod peronsku nadstrešnicu
dok osluškujem udare srca. pisaću mašinu.
za ponekom reči i poremećenim hormonalnim funkcijama
za crvenom zastavicom kojom izmahujem o pravom odstojanju
sklapajmo kompenzaciju vagon po vagon.
budimo uporni i složni na zajedničkom poslu.
ne mogu sam. dakle: sklapajmo kompenzaciju koja ima unutarne zahteve.
ne obazirimo se na kofere s izlepljenim grbovima gradova
na mlade majke sa sluzavim mesom na dojčkama dok peškirimama zastiru svečani čin.
radimo svoj posao. još mnogo toga: proveriti ispravnost točkova.
odrediti pravi kolosek i udaljiti zaludnike
na lokomotivu ukrcati dovoljno uglja
da uz malu kontrolu prođe ukrštanje tunele i usputne stanice
da sama otkrije konačan cilj

IGRA MEČKA

dakle: uvukao si se
u dušek i perine u reči oble i nabrekle mišice.
žmuriš. osećaš moje maljave grudi dok jezik palaca po uhu.
kad bi otvorenih očiju prišao prozoru
zatekao bi na kao nebo plavom asfaltu mečku
olinjalu mestimično sedu sa stablima bukava i trulim lišćem nalik naplavini
s vrgnjima i žbunovima zove na gubici na crnom proplanku.
ne gledaj. pesma je zasićena tvojim telom kao vazduh ozonom posle kiše.
orgije pod jorganom
uz ples mečke na ulici i doboš kao ženski koraci.
pomisli dok ležimo priljubljeni dok te reč grebe kao provaljeni madrac pomisli
da je slučajna susret na ovom papiru na olovnoj štampi
po beloj plakti s tragovima sperme.
a klizim nebom kao putujući cirkus izbegavajući naseobine.
ne otvaraj oči i nastavi čitanje. upleo si se u vrzino kolo dok jezikom dodiruješ mi zube.
ispipaj mi po telu sve reči povišene osjetljivosti na koje se ježim
na koje nosom uz staklo posmatram zver s tragovima šume.
igraj mečko. sitniš ti pljušti po njušci
dok oznojeni kao pod letnjom kišom
izvrnuti na leđa

IVAN NEGRISORAC rođen je 31. maja 1956. u Trsteniku (SR Srbija). Dobitnik je ovogodišnje nagrade »GORAN« za mlade pesnike. Živi, misli i piše, uglavnom, u Novom Sadu.

Već od Hegela stalno se poteže pitanje smrti umjetnosti. U naše vrijeme ovo pitanje je postalo sadržaj i problem, jer današnja umjetnost sve više napušta tradicionalno baktanje s predmetom, ali time ne prestaje i ne odumire, već nastoji da po prvi put postavi i umijećem ontički izakoni jednu novu stvarnost, koja treba da zadovolji najviše ljudske potrebe, jer ih postojeća stvarnost ne može više zadovoljiti.

Čak ni Hegel nije tvrdio da umjetnost potpuno odumire, već samo da njena forma ne zadovoljava više najviše potrebe apsolutnog duha. I doista, ako su najviše potrebe apsolutnog duha sazajne, umjetnost ih ne može više zadovoljiti, jer je svijet vidljivih stvari prikazan iz svih aspekata. Na tom putu umjetnost ne može reći više ništa novo. Njene mogućnosti su iscrpljene u tom pogledu, ali ona neće još dugo prestati, jer za generacije koje dolaze ostaje zadatak da promisle mogućnosti građenja novog svijeta.

To je ambicija moderne umjetnosti, koja napušta prikazivanje predmetnog svijeta u nastojanju da pređe u nešto novo, nevideno, po prvi put viđeno, kao iz prsta isisano, izmišljeno i izmudreno. Umjetnost bez predmeta je takođe umjetnost. Ona se razlikuje od prikazivačke umjetnosti samo po tome što osnov svog postojanja ne prebacuje u nešto drugo, nego ga traži jedino u sebi i ozakonjuje svojom vlastitom snagom.

Ovo trajanje i usavršavanje umjetnosti najviše zbunjuje zagarovnike njene smrti. Doduše, oni zapažaju da umjetnost ne umire, ali ne mogu ni da prihvate njeno napredovanje u traženju novih oblika ljepote, pa stoga vide smrt »estetskog« u svakom

Bart * Bodrogrvári * Borhes * Čorba * Damnjanović * Fraj * Gordimer * Grlić
* Kordić * Melvinger * Mirčev * Pisarev * Raičević * Šalamun * Žulkjevski